

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Stular — tel. 21-071, lok. 251 — Tisk in klišej CP »Gorenjska tisk«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VI — Številka 15

KRANJ, 20. avgusta 1966

Kako so potekale razprave o osnutku statuta podjetja

V juniju in juliju so potekale po delovnih enotah več kot enomesečne razprave o osnutku statuta podjetja. V večini delovnih enot so bile razprave zelo živahne, saj je iz zapisnikov razvidno, da so člani kolektiva postavili več svojih predlogov in različnih vprašanj.

Posebno razpravo so organizirale tudi družbeno politične organizacije v obliki političnega aktiva. Navzoči člani so postavili več deset različnih vprašanj, pripomb in dopolnilnih predlogov, s katerimi naj bi nekatera statutarna določila jasneje oblikovali, druga pa dopolnili.

Po teh razpravah v podjetju je bila še daljša razprava s strokovnimi sodelavci Republiškega sveta Zveze sindikatov v Ljubljani. Delavski svet podjetja je nam-

reč na 15. seji, dne 19. aprila letos, pristal na predlog Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da statut našega podjetja smejo prevesti v najvažnejše tuje jezike. Ta razprava je imela predvsem namen, da bo statut podjetja tudi sistematsko in smiselno kar najbolj izdelan. Zaradi tega bo dokončni osnutek statuta sistematsko in oblikovno nekoliko spremenjen: tri obširnejša poglavja statuta bodo vsebovala strnjena določila o pravicah in dolžnostih delavcev, o poslovanju in upravljanju delovnih enot ter o poslovanju in upravljanju podjetja kot celote.

Zaradi teh razgovorov in različnih predlogov bo osnutek statuta predložen delavskemu svetu podjetja nekoliko pozneje, kot je bilo

predvideno. Preložitev roka za sprejem statuta in pravilnikov podjetja je pogojeno še z izidom novele temeljnega zakona o delovnih razmerjih, v katerem je zaradi obsežnosti dela pri pripravljanju teh aktov rok preložen na 31. december 1966. O prečiščenem osnutku statuta bodo ponovno razpravljale družbeno-politične organizacije in republiški svet sindikatov. Zakon nas tudi obvezuje, da ga pred sprejetjem v delavskem svetu podjetja predložimo še v razpravo skupščini občine Kranj. Predvidevamo, da bo delavski svet podjetja dokončno lahko obravnaval osnutek statuta v mesecu septembru.

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNE PREDPISE

S kom se pogovarjamo o poslovnem in tehničnem sodelovanju

V prejšnji številki smo objavili zapisek o razgovorih o poslovnem sodelovanju. Ob sestavi zapiska smo imeli namen obenem objaviti tudi nekaj podatkov o podjetjih Ris, Borovo, Rekord in Tigar. Vsem smo poslali nekaj vprašanj s prošnjo, naj nam odgovorijo. Zal smo pravočasno (za prejšnjo številko) dobili le dva dopisa odnoso odgovora, zato smo se odločili za objavo v 15. številki Save.

V današnji številki vam torej posredujemo informacije o štirih večjih podjetjih gumarske industrije v Jugoslaviji — poleg teh pa tudi podatke o Savi — s katerimi vodimo razgovore o poslovnem ter tehničnem sodelovanju.

O naših sorodnih kolektivih več berite na naslednji strani

Detalj s crikveniške plaže

Kako je z zaposlitvijo delavcev po odsiuženju kadrovskega roka

Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da delavec, ki zaradi odhoda na odslužitev oziroma doslužitev vojaškega roka začasno neha delati v delovni organizaciji, ostane še naprej član njene delovne skupnosti. Neposredno po odslužitvi vojaškega roka ima pravico vrniti se na delo v isto delovno organizacijo. Vse dolžnosti in pravice, ki se pridobijo po delu ali iz dela v delovni organizaciji pa med odsotnostjo delavca mirujejo. Omenjeni zakon je začel veljati 8. aprila 1965. leta in vsem, ki so po tem času odšli na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka, delovno razmerje ni prenehalo. Vsem ostalim delavcem, ki so odšli na odslužitev vojaškega roka pred 8. aprilom 1965 pa je, glede na takrat veljavna zakonska določila, prenehalo delovno razmerje in jih delovna organizacija ni dolžna ponovno zaposliti.

O ponovni zaposlitvi delavcev, ki jim je zaradi odhoda na odslužitev vojaškega roka prenehalo delovno razmerje, je na predlog kadrovske službe razpravljala upravni odbor podjetja na svoji 24. redni seji, dne 16. 3. 1966 in sprejel sklep, da se ponovno sprejmejo na delo vsi delavci, ki so odslužili vojaški rok in so bili pred tem zaposleni v našem kolektivu.

Glede na omenjeni obseg zaposlovanja in zato, da bi lahko pravočasno planirali zaposlitev, pozivamo tiste delavce, ki so odšli na odslužitev vojaškega roka pred veljavnostjo Temeljnega zakona o delovnih razmerjih (8. 4. 1965) in bodo v letošnjem letu odslužili vojaški rok, naj nam sporočijo, ali se name-

ravajo zaposliti v našem podjetju. Poleg tega naj navedejo tudi okvirni čas, kdaj bodo odslužili vojaški rok.

Tisti, ki so nam svojo željo o ponovni zaposlitvi pred objavo tega oglasa že sporočili, jim tega ni potrebno ponovno storiti.

JANKO BAJDE

Ker se nekateri še niso zbudili od kolektivnega dopusta, smo naprosili »trubača« naj jim »zavstajenje«. (Nekaterih naših delavcev namreč ni bilo moč dobiti še nekaj dni po začetku dela).

Ciril Dominko

Preko trideset napačnih naslovov

Pred kratkim smo v uredništvu izpopolnili naslove članov našega kolektiva. Ob 13. in 14. številki Save, ki smo jo razposlali po pošti, smo dobili čez trideset izvodov našega glasila nazaj. Na večini je pisalo: »naslovnik odpotoval«, ali pa »nepoznan«.

Naslove smo dobili v evidenci v kadrovski službi — delovna razmerja. Prepričani smo bili, da bo napačnih naslovov zelo malo. Kot pa je videti — ni tako. Nekateri naši delavci so se preselili, vendar niso spremenili naslova — ne v kadrovski službi ne v uredništvu.

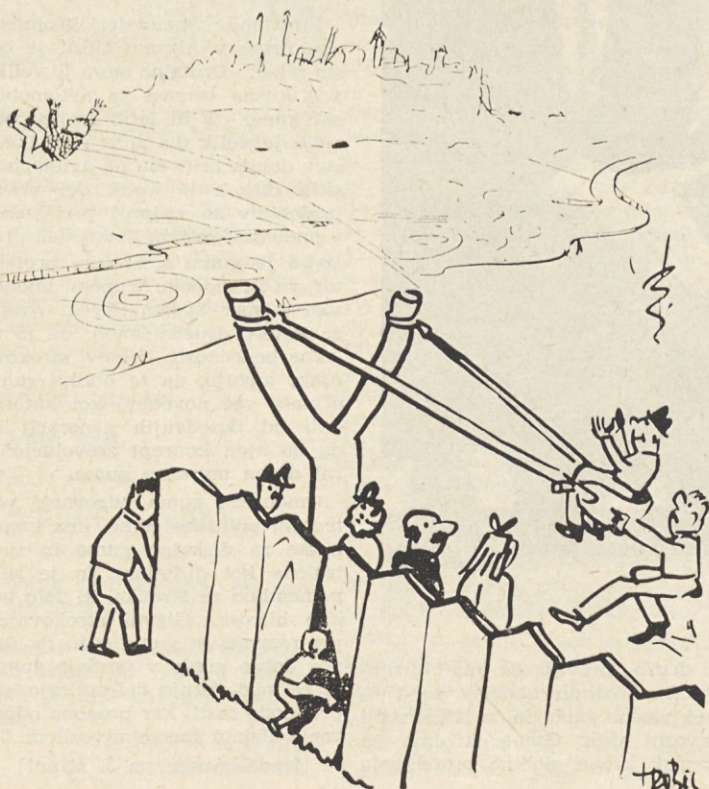
Da bi imeli tudi to urejeno, naprošamo vse, ki zadnjih števil Save niso prejeli na pravi naslov, naj takoj javijo spremembo v naše uredništvo! Mi pa bomo to sporočili tudi kadrovski službi.

Uredništvo

Zaradi vse bolj pogostih izhodov med delovnim časom iz podjetja je upravni odbor na svoji 8. redni seji, 13. julija, sprejel sklep, da se permanentne izhodne karte v prihodnje izstavijo samo vodjem strokovnih služb ter delovodji transporta in delovodji skladišča. Vsi ostali pa morajo za vsak izhod odslej imeti redno izhodno karto, podpisano od vodje.

Ker bo s tem sklepom prizadetih precej potnikov, turistov in nabavljajcev, predlagamo, da med seboj organizirajo nabiralno akcijo. Iz zbranih sredstev bi lahko postavili na strehi kopalnice v obratu I vrtljivi katapult in se od tam izstreljevali na željena mesta. S tem bi rešili dvoje: čas potovanja bi skrajšali na minimum in ne bi bilo treba mimo vratarja.

S kom se pogovarjamo o . . .

(nadaljevanje s 1. strani)

Borovo

JUGOSLAVENSKI KOMBINAT GUME I OBUCE - BOROVO
YUGOSLAV RUBBER AND FOOTWEAR FACTORY - BOROVO

BOROVO - BOROVO

Podjetje Borovo (Jugoslovansko podjetje gumenih in obutvenih izdelkov) je bilo ustanovljeno leta 1931. Proizvaja pa gumeno in usnjeno obutev, gumene tehnične izdelke, pnevmatike, čevljarske in gumene stroje itd.

V proizvodnji je zaposlenih okoli 10.500 delavcev; vključujoč še prodajni sektor oziroma njihovih 540 prodajal, ki jih imajo, pa je zaposlenih 13.000 delavcev. Zaposlenih imajo preko 200 inženirjev, ekonomistov in tehnikov.

Za leto 1966 je bil planiran bruto produkt 62 milijard starih dinarjev, vendar je zaradi znanih težav s kavčukom prišlo do znižanja proizvodnje, tako da je bilo doseženih od predvidenih 62 milijard samo 55 milijard.

Povprečni osebni dohodek za prvih pet mesecev tega leta znaša 65.000 starih dinarjev. Napori, ki jih vlagajo v rekonstrukcijo, so bili uspešni. Največ je bilo narejenega v zadnjem času v obratu za pnevmatiko (proizvodnja avtomobilskih gum), kjer je bilo izdelanih blizu 15.000 ton letno (z upoštevanjem dejstva, da ta obrat ni popolnoma izkoriščen zaradi pomanjkanja surovin).

Delavce izobražujejo preko izobraževalnega centra.

Kombinat Borovo ima zelo dobro organizirano informativno službo, v kateri delajo trije novinarji in dve uslužbenki. Tedensko izdelajo list Borovo, poleg tega pa imajo tudi še druge oblike informiranja.

ris-industrija gumenih proizvoda - zagreb stenjevec

RIS - ZAGREB

Prvi začetki podjetja datirajo iz leta 1934, ko je bila ustanovljena delniška družba z nazivom RIS, tvornica gumene robe. Podjetje je imelo svoje prve delovne prostore v stavbi, kjer je danes tovarna zdravil Pliva.

Do konca leta 1934 je tekla poizkusna proizvodnja, v 1934. pa so pričeli z redno proizvodnjo.

Leta 1936 so zgradili nove delovne prostore - ki so še danes del velike tovarne.

V začetku svojega razvoja je imel RIS 40 zaposlenih delavcev v majhni manufakturni delavnici, vendar pa je njen obseg postopoma rasel in s tem število zaposlenih.

Ob koncu letošnjega I. polletja je bilo zaposlenih 1.520 delavcev, od tega 34 tehnikov in prav toliko inženirjev ter 20 ekonomistov.

V proizvodnji delajo v treh izmenah, glavni del proizvodnje pa zavzema:

- proizvodnja sanitarnih izdelkov: gospodinske in kirurške rokavice, kirurški predpasniki, kapalke za oči, sesavke, dupe, prezervative itd.

- proizvodnja podplatov in podplatnih materialov: fazonirani podplati, obodni trakovi, lepila in plošče

- proizvodnja tehnične gumene robe: profili, tesnila idr.

- proizvodnja zaščitnih sredstev za delo: tehnične rokavice, predpasniki, zaščitna očala idr.

- proizvodnja športnih izdelkov: maske in plavuti za podvodni ribolov in gumene kape

- proizvodnja penaste gume za ležišče in sedeže ter plošče

Za letošnje leto so planirali 10 milijard starih dinarjev bruto produkta in pričakujejo tudi takšno realizacijo. Polletni plan so presegli za 1 odstotek.

Povprečni osebni dohodek podjetja v prvih petih mesecih je bil

82.797 starih dinarjev, kar je 39 odstotkov več od lanskoletnega.

Glede na tehnično izrabljenost in ekonomsko zastarelost strojev, je podjetje RIS leta 1962 začelo z rekonstrukcijo, in sicer v dveh etapah. Prvi del modernizacije je bil izvršen od 1962. do 1964. leta, drugi pa od 1964. do 1966. leta.

Zaradi ugodne finančne situacije pa je bila druga etapa zaključena že s koncem lanskega leta. Vse planirane strojne naprave so bile 31. 12. 1965 inštalirane in usposobljene za redno proizvodnjo. Glavni vir financiranja so predstavljala lastna sredstva.

Prav v zavezi z modernizacijo strojnega parka in povečanjem proizvodnje se jim je odprl nov problem: izobraževanje nove, v glavnem nekvalificirane delovne sile.

Že v preteklem letu so organizirali s sodelovanjem mestnega zavoda za zaposlovanje več seminarjev za prekvalifikacijo (PKV in KV delavcev). Poleg tega so organizirali tudi redni in izredni študij na lastni srednji tehnični gumarski šoli. Na visokih in višjih šolah v letošnjem letu stipendirajo 25 slušateljev.

Фабрика Гумених Производа

Пирот

Пирот

TIGER - PIROT

Tovarna gumenih proizvodov Tiger v Pirotu je bila 1935. leta postavljena s tujim kapitalom, in sicer samo za proizvodnjo gumenih opank.

Po nacionalizaciji leta 1946 se je njihov predmet poslovanja štirikrat menjal - v skladu z dinamiko in razvojem tovarne.

Zadnja sprememba proizvodnega programa je bila 30. junija 1966. Sedaj je njihova osnovna proizvodnja tale: gumena obutev, tehnična roba, avtozračnice in avtoplašči, penasta guma, ter proizvodnja in prodaja kartonske embalaže.

Skupno število zaposlenih je 2.286

- delavcev 1.882
- tehnikov 80
- inženirjev s fakultetno izobrazbo 21
- diplomiranih ekonomistov 19

Planirani skupni dohodek za leto 1966 znaša 23.321,415.000 starih dinarjev v prvih petih mesecih pa so dosegli 4.430,618.568 starih dinarjev dohodka.

Po petmesečnem obračunu so bili za to obdobje doseženi povprečni osebni dohodki v višini 63.547 starih dinarjev.

Kot skoraj vsa gumarska podjetja v Jugoslaviji tudi podjetje Tigar veliko vloga v modernizaciji proizvodnje in rekonstrukcijo. V letu 1965 so investirali skoraj 4 milijarde starih dinarjev, in sicer v glavnem v proizvodnjo pnevmatike.

Podjetje ima svoj izobraževalni center in ustaljen sistem izobraževanja, ki je že nekoliko let uspešen. Kadre v svoji šoli izobražujejo v specializirane in kvalificirane delavce in tehnike, na višjih in visokih šolah pa stipendirajo večje število slušateljev. Poleg tega pa skrbijo tudi za izobraževanje nekvalificiranih delavcev in prirejajo za njih krajše seminarje. Solanje za specializirane delavce traja štiri mesece in pol, za kvalificirane dve leti in prav tako dve leti tudi za tehnike. V šolo za kvalificirane delavce vpisujejo učence, ki so končali osemletko in delavce iz proizvodnje, ki imajo končano osemletko. V šolo za tehnike vpisujejo v glavnem absolvente poklicne šole.

V šolskem letu 1965/66 je šlo skozi šolo za specializirane delavce 93 učencev, tečaje za kvalificirane delavce je obiskovalo 120 učencev, za tehnike pa 60.

Sava

TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV

KRANJ • SLOVENIJA • JUGOSLAVIJA

SAVA KRANJ

Prvo jugoslovansko gumarsko podjetje so leta 1921 osnovali štiri kranjski trgovci pod firmo »Vulkan« v današnji valjarni obrata I v Kranju. Delali so podjetnike. Strojne so že močno rabljene uvozili z Dunaja. Kmalu so »Vulkanu« začele ostro konkurirati dunajske tovarne gume z izvozom svojih proizvodov v Jugoslavijo. Že 1925. leta so ga prisilile na kolena. »Vulkan« ni dobil pomoči od takratne državne oblasti, ko je prosil zaščitno uvozno carino in brezobrestno posojilo. Podjetje so prevzeli Dunajčani in ga preimenovali v »Semperit« - jugoslovanske tvornice gumijevih izdelkov d. z o. z., Kranj. Proizvajali so poleg podpetnikov, radirk in tesnil še gumene cevi, čevlje iz gume in platna, gumene opanke, termoforje, plašče in zračnice za bicikle in nekatere druge artikule. Leta 1938 so postavili obrat za regeneracijo gume. Proizvodnjo so širili izključno s starimi, izrablje-

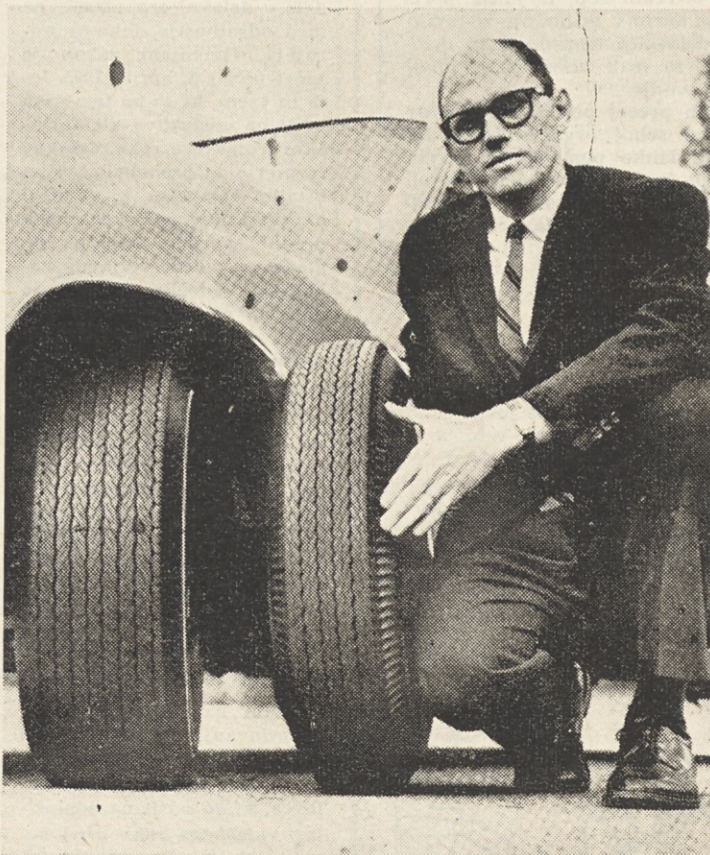
nimi stroji, ki so jih v Avstriji že izločili iz obratovanja. Ves čas od 1925. leta naprej so vodili tovarno nemški ravnatelji.

POVOJNI RAZVOJ

Naša tovarna med vojno sicer ni utrpela neposredne škode, vendar se je močno povečala izrabljenost strojnega parka in naprav, ker so jih domači delavci nameroma slabo vzdrževali. Kljub zastarelosti strojev je po vojni proizvodnja rasla:

leto	proizvodnja v tonah
1930	400
1935	820
1939	1.300
1946	2.058
1952	1.138
1956	3.474
1959	5.112
1960	7.038
1965	11.600
1966 prvotni plan	19.800
rebalans plana	12.800
izvršitev I-VI	6.929

iz gumarske industrije po svetu

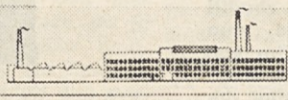
4 cm/8 cm in 4,6 cm/8 cm na ram, napoveduje novo snovno konstrukcijo protektorja, ki sestoji iz Duragen - vrhnje obloge ter osnove iz naravnega kavčuka. S tem bi dosegli večjo odpornost proti vročini in abraziji in bolj tih tek.

Bodoča oblika avtoplaščev

Firestone, ustanovitelj istoimenske firme v Akronu USA, je čisto rekel: »Dirkalna steza je velika preizkusna osnova za avtomobilske gume!« V 55. letih svojega obstoja je velik del znanja in izkušenj dobila ta firma na avtomobilskih dirkah in velik del novih pridobitev so najprej preizkušali v pnevmatikarnah. Zadnji tak proizvod je guma s širokim protektorjem in močnim trupom, imenovan »super športni široki oval«, za katero družba meni, da je to guma bodočnosti. Njihovi strokovnjaki menijo, da ta oblika gume prinaša več novotarij kot katera koli od dosedanjih generacij in da bo njen koncept revolucionarni razen potrošne gume.

Omenjena guma odgovarja potrebam potniške gume, ima kapacitete za dirkalno gumo in tudi izgleda kot dirkalna. To je zelo pomembno za stranke, ki žele velike hitrosti. Glavni strokovnjak pri razvoju te gume trdi, da danes dobro gredo v prodajo gume, ki se med vožnjo deformirajo, oz. prilagode cesti, kar posebno odgovarja nizkim športnim vozilom. Ta

(Nadaljevanje na 3. strani)

REKORD

Teleski 55 255, 56 208, Prutina 55 501, Narača 55 033, Rakovica 66 740, Telegrami: REKORD, Rakovica

TEKUCI RAČUN NARODNA BANKA NRS BR. 10031276 FILIJALA BEOGRAD

Fabrik gumenih proizvoda

REKORD - RAKOVICA

Tovarna gumijevih izdelkov Rekord je bila ustanovljena leta 1925 v Leskovcu. Bila je prva tovarna gumijevih izdelkov v Srbiji in druga v Jugoslaviji (za Savo).

Najprej so izdelovali le predmete za čevljarsko industrijo; podpetnike, korita za opanke, lepila, a leta 1929 so osvojili tudi proizvodnjo cevi in plinske maske.

Zaradi potreb trga so prešli v leto 1930 že na proizvodnjo 30-metrskih cevi, veloplaščev, tehnične robe, gumenih opank, transportnih trakov ter kompletnih civilnih plinskih mask.

Med vojno je bila kompletna tovarna Rekord preseljena iz Leskovca v Rakovico pri Beogradu, njihova proizvodnja pa je v glavnem ostala neispremenjena.

Po vojni so opustili proizvodnjo opank in škornjev ter so do leta 1961 v glavnem proizvajali cevi, transportne trakove, tehnično robo, lepila, veloplašče ter gumirano platno.

Po letu 1961 pa je Rekord postopoma uvajal v svojo proizvod-

njo tudi traktorsko pnevmatiko, a 1965 pa je ukinjal proizvodnjo velopnevmatike.

Največji odstotek njihove današnje proizvodnje predstavljajo gumene cevi, traktorska pnevmatika, transportni trakovi in tehnična roba. Ta proizvodni program pa predstavlja tudi nadaljnje perspektive njihovega razvoja.

V tovarni Rekord je trenutno zaposlenih 925 delavcev, od tega 20 inženirjev, 15 ekonomistov, 35 tehnikov, 3 pravniki in 11 delavcev z visoko strokovno izobrazbo.

V letu 1965 so ustvarili 6,9 milijard dinarjev bruto produkta, povprečni OD v prvih petih mesecih letošnjega leta pa znaša 74.000 starih dinarjev.

V lanskem letu so pričeli z modernizacijo vseh oddelkov v svojih obratih in za obstoječi proizvodni program.

Izobraževanje strokovnih kadrov za neposredno proizvodnjo organizirajo v lastnem izobraževalnem centru. Izobraževanje na srednjih in drugih šolah poteka le v rednih šolah.

Nova linija tovornih avtogum ci družbe pravijo, da ima 576 nje-

govih radialnih kanalov za 17% več vlečne moči in za 19% večji zavozni vlek. Guma, ki ima na sredini krone globino protektorja

ci družbe pravijo, da ima 576 nje-

Ne pozabite, tovariši...

Ranjeni vojak me je prosil, naj ga ustrelim

Ob koncu leta 1943 je XIV. divizija dobila ukaz od vrhovnega štaba NOV, da krene na Štajersko, v kraje, kjer še NOB ni bila tako razgibana. Krenila je iz Suhorja v Beli Krajini, preko Hrvaške, ob desni strani Zagreba, med Zagrebom in Siskom prestopila Savo. Krenila je v Hrvaško Zagorje in v bližini Podsrede v začetku februarja 1944 prestopila slovensko-hrvaško mejo. Nemci so za to zvedeli in takoj pričeli z veliko ofenzivo, s katero so hoteli preprečiti razvijanje NOB na tem področju. Ofenziva je trajala približno 3 tedne. Po končani ofenzivi so v štab naše brigade poklicali 7 vojakov in vodnika. Trije smo bili iz Tomšičeve brigade, dva iz Serčerjeve in dva iz Bračičeve.

V spremstvu dveh zdravnikov smo šli po krajih, koder je tekla ofenziva. Izpod Urške gore pri Slovenj Gradcu smo krenili preko Graške gore na Paški Kozjak. Zdravnik sta imela nalogo, da previjata ranjence, ki so ostali skriti pri kmetih po nemški ofenzivi. Nekaj smo dobili še živih, veliko pa so jih dobili Nemci in jih pobili. Na Paškem Kozjaku so zdravnik sprejeli vojaki iz Kozjanskega odreda, mi pa smo se vračali nazaj v brigado. Dvanajstega februarja smo pod Paškim Kozjakom prišli k nekemu kmetu z namenom, da tam prebijemo dan. Ponoči bi nadaljevali pot, kajti podnevi se nismo upali razkazovati naokrog.

Stražar je stal pred kmetijo. Okrog poldneva je obvestil vodnika, da se v dolini pod hišo po-

je vodnik povedal komandantu, kako je bilo. Komandant je ukazal dežurnemu, da naj skliče zbor. Padlega tovariša smo počastili z enominutnim molkom.

Poleti smo se spet vrnili k tistemu kmetu. Zvedeli smo, da smo bili izdani. Nemška kolona je krenila iz Pake, potem pa se je razdelila v tri skupine. Ena je šla pod hišo, druga proti njej, tretja, s katero smo se srečali, pa nad hišo. Sovražnikov namen je bil, da nas obkoli in polovijo. Vendar jim zaradi budnosti našega stražarja to ni povsem uspelo.

Vili Klepac (v sredini) s svojimi soborci leta 1944

mika kolona vojakov, ki se sumljivo ozira proti kmetiji. Posvetovali smo se, kaj narediti. Stražar je zatrjeval, da so naši, ostali pa smo bili nasprotnega mnenja, zato smo krenili v hrib nad hišo, kjer je bil gozd. Kolona, katero je stražar opazil v dolini, je skozi gozd krenila proti sosednji samotni kmetiji. V gozdu smo se zopet posvetovali, kaj naj storimo. Sklenili smo, da se vrnemo na kmetijo. Nameravali smo počakati ob robu gozda, eden pa naj bi šel v hišo, kjer smo bili prej. Od tam bi poslal nekoga na kmetijo, proti kateri se je bližala kolona neznanih vojakov. Zvedel naj bi, kateri vojaki so. Toda do roba gozda nam ni uspelo priti. Srečali smo se z drugo nemško kolono, ki je bila v sestavi s prejšnjo. Ker je bil gozd zelo gost, je bila razdalja med nami in Nemci komaj 10 do 15 metrov. Vojak, ki je bil pri kmetiji na straži, jih je opazil prvi in dejal: »No, le pogledjte, saj sem vam rekel, da so naši!« V tistem trenutku se je sprožilo naše in sovražno orožje. Vojak, ki je prej zatrjeval, da so vojaki naši, je bil ranjen v glavo, jaz pa laže v hrbet. Tekli smo po hudi strmini. Vojaku, ki je bil ranjen, je na sredi hriba prišlo slabo. Prosil me je, naj ga ustrelim. Rekel sem mu, da ga ne morem, in da bomo drevi prišli ponj, kajti v tistem trenutku sem gledal nemškega psa, ki je šel po krvavi sledi. Tekel sem naprej in 20 metrov niže smo se dobili z ostalimi. Bilo nas je le 6. Vodnik je ukazal, naj počivamo v gozdu do večera, ko se bomo vrnili po ranjenca. Toda ni ga bilo več. Nemci so ga na saneh odpeljali. Pozneje smo zvedeli, da so ga med potjo ustrelili. Vračali smo se v brigado. Bili smo žalostni, kajti bilo nas je samo šest. Zjutraj, ko smo prišli v brigado,

Million S din za moža, ki ljubi telovadbo

Na svoji zadnji seji je naš delavski svet podjetja sprejel sklep, da podjetje prispeva milijon S din k nabiralni akciji za slovenske športnike. Posamezni državljani, organizacije ter podjetja so doslej prispevala skoraj 2,5 milijona za pripravo slovenskih športnikov, ki bodo sodelovali na svetovnem prvenstvu.

Nabiralno akcijo je sprožil LD zato, ker naši športniki niso dobili dovolj sredstev za pripravo na prvenstvo.

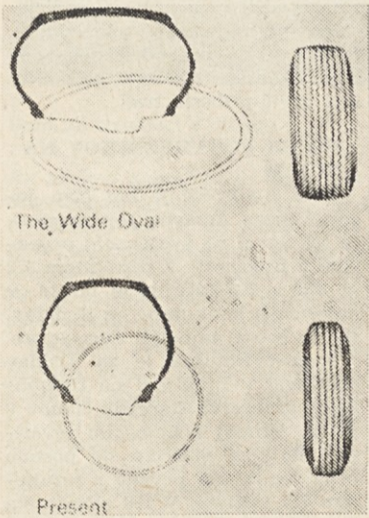
Predstavniki Save so v soboto izročili ček za odobreno vsoto Republiškem odboru za telesno kulturo in obenem izrazili željo, da bi slovenski športniki, ko se bodo vrnili s prvenstva pripravili za Savčane kratak program vaj. Načelni pristanelek so športni delavci v Ljubljani že dali. Tako lahko upamo, da bomo pri nas pozdravili najboljšega športnika v orodni telovadbi — Mira Cerarja.

V naše gasilsko društvo so se vključila tudi dekleta

O delu in vključevanju žensk v skupno s člani uspešno nastopajo naše društvo so mnogo razpravljali na raznih sejah in posvetih. Kljub močni propagandi je vključevanje žensk v gasilsko organizacijo še vedno pereč problem. Na podeželju namreč pogosto ni nobenega drugega društva, pa se zato ženske ter mladinke z velikim veseljem udeležujejo v gasilskih društvih. V mestih pa je vključevanje žensk v gasilsko organizacijo bolj problematično. V mestih imajo ženske mnogo več prilike za udeleževanje bodisi v kulturno-prosvetnih, fizikalnih in drugih društvih, ki jim nudijo več razvedrila kakor pa gasilske organizacije. Kljub težavam je vključeno v Sloveniji več tisoč članic in mladink, več sto pa jih ima naziv častnika ali podčastnika. Cesto so primeri, da članice pri raznih gasilskih in reševalnih akcijah, samostojno nastopajo članice in mladinke na raznih gasilskih proslavah in prireditvah. V gasilskih operativnih desetinah so sanitejke. Ženskam v gasilstvu je treba dati tudi ustrezne funkcije v upravnih odborih društev, tako da tudi same aktivno posegajo v društveno življenje in sodelujejo pri reševanju raznih problemov v gasilski organizaciji. Vsekakor je res, da ženske ne morejo tolikokrat na vaje kakor moški, dosegajo pa vendar vidne uspehe, zlasti na področju preventivne požarno-varnostne službe. Tu, če izstopijo iz gasilske organizacije, ostanejo bujne pri ravnanju z ognjem, od česar ima skupina naziv častnika ali podčastnika koristi.

IVAN PETRIČ

guma kot klasična guma ima ovalno oblikovan prerez in daje gumi zelo nizko stabilno pojavo.

Protektorjeva tekalna površina je za približno 5 cm širša kot pri konvencionalnih potniških gumah. Kalup zanje predstavlja nov koncept, v kateri se guma preša v konkavni obliki, kar omogoča bolj enakomerno porazdelitev gume po tekalni površini.

Rezultati tega so:

- boljši vlek,
- lažje rokovanje,
- izboljšava v obrabi protektorja,
- boljše izoblikovanje pri visokih brzinah.

Posebno zadnja točka je bila za firmo važna pri razvoju »ovala«. Firma je zelo navdušena nad to gumo.

Iz strokovne revije Rubber World

Pot, dolga dvainpetdeset dni

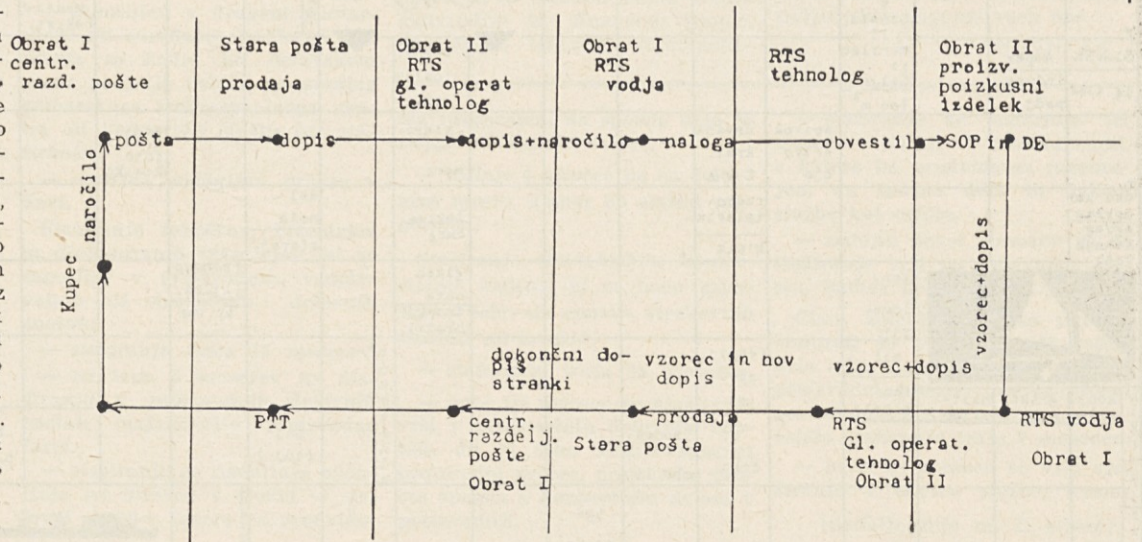
Pred kratkim so me opozorili na tale problem: Naročnik, ki želi naročiti pri nas nek novi izdelek, pošlje pismeno naročilo v Savo. Pri razdeljevanju pošte v obratu I oddajo dopis v prodajo na staro pošto. Od tu vrnejo dopis RTS v obrat II, obratnemu tehnologu — seveda z dopisom KS. Obratni tehnolog pošlje svoj dopis in naročilo vodji RTS v obrat I. Le-ta da nalogo razvojnemu tehnologu in obenem obvesti SOP ter delovno enoto, kjer bodo izdelali poizkusni izdelek. Narejen poizkusni izdelek (vzorec) dobi ponovno vodja RTS skupaj z rezultati poizkusa. Vsa pot se ponovi — le v obratni smeri: vodja RTS odpošlje dopis o rezultatih poizkusa skupaj z vzorcem glavne operativnemu tehnologu, ta v prodajo na staro pošto, prodaja v obrat I — od koder kurir odnese vse skupaj na PTT Kranj in končno naročniku.

Menim, da je vsak komentar o tem odveč. Sprašujemo se le, kako je to mogoče po tolikih organizacijah in reorganizacijah?

P. S.

Pot, ki smo jo opisali, je bila dolga 52 dni. Morda je to izjemen primer, toda kaj, če kupec ali naročnik s prvim vzorcem ni zadovoljen — logično se vsa procedura ponovi.

JOŽE STULAR

Spoštovana Micka Gumica

Ker nisem ravno najbolj duhovit, boš morala v tem pismu marsikaj prebrati in premešati — in končno izbrati za objavo tisto, kar je dobrega.

Gre namreč za to, da sem se ustrašil, da bi naša Micka po tako kratkem času dela pri nas izgubila svoj položaj. Verjetno je dela preveč in ne moreš videti vsega, zato se sklicujem na tvoj poziv v predzadnji Savi. Tam kličeš in vabiš k sodelovanju, zato je prav, če preidem k stvari: opisal ti bom nekaj problemov delovne enote, v kateri sem »slučajno« zaposlen: avtopnevmatkarne.

Vsi se zavedamo, da se tu ustvarja največji del dohodka — ker nimam točnih podatkov — števil ne bi navajal. Kaj je torej zanimivega pri nas? Delo pri nas je zelo zahtevno in odgovorno, posebno še v zadnjem času, ko vse bolj pazimo na kvaliteto naših plaščev. Trud in tempo dela v tej enoti je največji prav pri nas in vprašujemo se: ali je delavec pravično nagrajen za svoje delo? Če primerjamo delo v nekaterih drugih delovnih enotah in zaslužek, lahko ugotovimo, da sorazmerno skoraj ni razlike ali pa je — v naše slabo. To se je pokazalo očitno, ko so pričeli prihajati delavci iz obrata I v avtopnevmatkarne na Gaštej. Pravili so, da so za manj dela — zaslužili več! Nekateri sploh nočejo več v avtopnevmatkarne. Zakaj?

Za izboljšanje kvalitete je potrebna tehnološka disciplina, zahteva se natančnejše delo — to pa vzame več časa — norma pa je nespremenjena. Kaj to pomeni? Večja odgovornost, večja delavčeva skrb za delo. To je tudi prav, toda odprto ostane vprašanje primerne nagrajevanja.

Naj se »spotaknem« še ob kontrolorje v naši delovni enoti. Večina jih je pravkar zaključila poklicno gumarsko šolo. Postavljam drugo vprašanje: Ali kadrovska komisijska delovne enote službe kakovosti res ni mogla izbrati starejših, bolj izkušenih delavcev, človek gleda in ne more verjeti, da starejši delavec dela na istem delovnem mestu 10 ali več let, poleg njega pa stoji kontrolor, ki je skoraj začetnik, in kontrolira njegove napake in — vpliva na delavčev zaslužek! Kontrolorji so vsekakor potrebni, toda ali takšni, kot so pri nas!

Važnejše od gornjega pa je morda še to, da je nekateri kontrolorje videti po obratu II — le tam, kjer naj bi bili, jih ni. Predlagam kontrolo na kontrolo! In še tretje o kontrolorjih: nekateri zaslužijo celo več kot konfektorerji. Prav bi torej bilo, če bi pravično razdelili odgovornost in zaslužek. Tako pa delavec, ki za svoje delo odgovarja — manj zasluži. Kaj pa kontrolorji?

Poletje je, mesec julij, čas najhujše vročine. Ni prijetno delati v popoldanski izmeni, ko sonce neusmiljeno pripeka skozi šipe. Človek se počuti kot v topli gredi. Poleg tega pa vdihavamo še benčinske hlape. Ker delavski svet delovne enote ne spi, je na eni svojih sej sklenil, naj se prepleskajo šipe na stroju. Toda sklep našega delavskega sveta je brezpomemben, kajti da se ne izvrši, je zadosi, da je le nekdo v podjetju »proti«. Postavljam vam vprašanje, kako bi se počutil on v svoji pisarni, če bi ga sonce neusmiljeno grelo skozi šipo. Gotovo bi se preznojil in če ne bi imel drugega izhoda, bi šipe prelepil s časopisnim papirjem.

Pa še o higieni v našem oddelku.

Delavci ob stiskalnicah ne smejo zapuščati svojih de-

lovnih mest. Snažilke, ki čistijo oddelek, garderobe in stranišče, jim nosijo malico in — perejo posodo. Mar delavska restavracija ne more dostaviti malice tem delavcem in oprati posode za njimi? Se o garderobah. Človeka spreleti, ko vstopi v našo. Čeprav je v delovni enoti zaposlenih največ delavcev, je univalnikov le 13. Bilo jih je celo 15, vendar so dva »umaknili«. Vprašujem: ali je mogoče v 5 minutah, kolikor jih ima večina nas (zaradi avtobusov) na razpolago, umiti 100 parov umazanih in preznojenih nog. Težave so tudi s kopalnico: slabše je v njej kot v straniščih. Transportni delavci, ki nakladajo in razkladajo saje, se kopljejo seveda pri nas. Vse bi bilo v redu, če za seboj ne bi puščali strašne umazanije in papirnatih vreč. Včasih bi za njimi moral priti buldožer, da bi pospravil, kajti snažilke že ne morejo.

Tudi straniščne školjke puščajo vodo, odtok je slab in razširja se smrad, da bi človek tiščal nos, kadar je tam. Ves oddelek (znotraj) so počasi pričele prekrivati saje. In spet vprašanje: Kdo je za to odgovoren? Najverjetneje nihče. Celotni oddelek bo treba prebeliti in zato odšteti lepe denarje.

Dosti pripomb imajo naši delavci tudi k delu dežurnih ključavničarjev in električarjev. Ponoči, ko se pokvari stroj, moramo te ljudi buditi in prositi — največkrat se za to kregajo. Se huje je, če morajo karkoli narediti po 5. uri zjutraj, ali ob koncu druge izmene. Mar ni stimulativen sistem nagrajevanja za te delavce?

Se so problemi o katerih smo pri nas že nešteto krat razpravljali — toda zaenkrat je ostalo pri sklepih in prošnjah.

Tovariški pozdrav!
Delavec iz avtopnevmatkarne

Kegljači na tekmovanjih ob 15-letnici Triglava

Potem ko so se uspešno prebili skozi kvalifikacijsko tekmovanje, so naši kegljači odlično zaigrali tudi na glavni dan proslave 15-letnice kranjskega kegljaškega kluba Triglava. Stirje najboljši kegljaški krožki so se spoprijeli v zaključnem tekmovanju v disciplini 6x100 lučajev. Tokrat so na tihem vsi spremenili običajno taktiko in že kar v prvi rundi nastopili z močnejšimi kegljači. Nam se je to obneslo, saj je naš prvi tekmovalac Potušek porušil kar 428 kegljev. Drugi je startal Ambrožič in dosegel odlično znamko 459 kegljev. Sledili so Petelinšek 403, Toplak 375, Marijan Grašič 396 in Zukevič 420. Številni gledalci so »navijali« in nas do konca glasno bodrili. Ves čas, do zadnjega tekmovalca, smo bili v vodstvu. Potem pa je prišla »splošna nevarnost«. Nastopil je eden najboljših jugoslovanskih kegljačev, znani Triglavčan Jože Turk in z rekordnim rezultatom 496 kegljev priboril prvo mesto svojemu krožku »Elektro-Kranj«. Končni vrstni red: 1. Elektro-Kranj 2522, 2. Sava 2481, 3. Tekstilindust 2478, 4. Planika 2462.

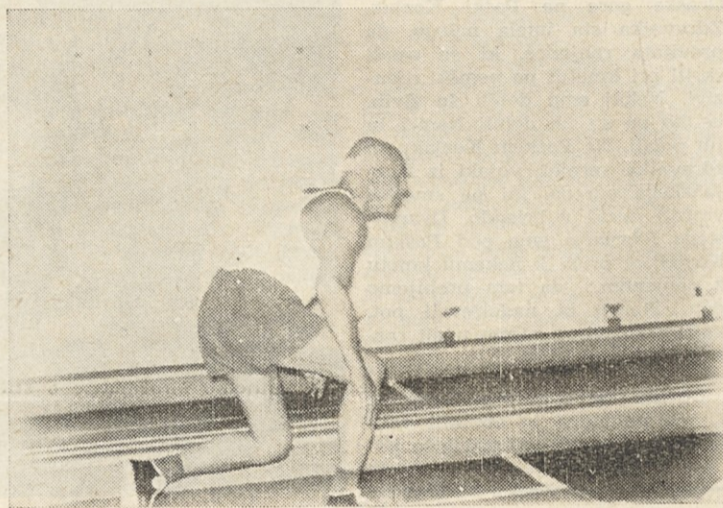
V borbenih igrah osmih gorenskih kegljaških vrst nam ni šlo dobro. Uspeli smo premagati le kegljaški klub Bled in Podrečje.

SREČANJE S »STEKLARNO HRASTNIK«

V Hrastniku so naši kegljači obe tekmi izgubili predvsem zato, ker nista mogla tekmovati naša najboljša tekmovalca, Ambrožič in Potušek. Bila sta zadržana zaradi zaključnih prireditev ob 14-letnici Triglava. Kljub tovariško pristranemu športnem vzdušju so se jim doma v Kranju krepko odolžili. V tekmovanju na 100 lučajev so zmagali z rezultatom 2248:2172. Posamezni člani naše tekmovalne vrste so podrli: Potušek 405 kegljev, Petelinšek 384, Toplak 363, Pogorelec 337, Zukevič 381 in Marijan Grašič 378. Rezultati večine so sicer precej skromni, vendar so zadoščeni za zmago.

Zelo dobro pa so naši zaigrali v nadaljevanju in v borbeni igri z 10 kegljači zmagali z rezultatom 804:651. Gladko so dobili vseh 6 setov (142:116, 131:125, 141:99, 123:114, 116:99 in 151:98). Uspeh naših posameznikov se pokaže v številu porušenih kegljev in pri zgrešenih lučajih: Potušek 115 (1), Stane Grašič 86 (3), Voršič 87 (4), Marijan Grašič 84 (3), Robar 94 (7), Zukevič 70 (4), Petelinšek 71 (5), Toplak 69 (6), Iglič 71 (9), Pogorelec 57 (8).

S takimi rezultati bodo lahko z velikimi upanjem v ponovno

zmago odšli v Zagreb na tradicionalno velesesejsko tekmovanje. Borijo se za prehodni pokal, ki je že 10 let star in so si ga lansko leto prvič priborili naši.

USPEH POSAMEZNIKOV NA TUJEM

Miro Ambrožič je kot član jugoslovanske državne reprezentance tekmoval na svetovnem prvenstvu v Bukarešti. Z rezultatom 872 in 873 v 200 lučajih je bil 14. v najostrejši konkurenciji iz 10 držav. Bil je četrti najboljši Jugoslovčan. Avgust Potušek je za Triglav tekmoval v Ljubljani na republiškem prvenstvu starejših članov v parihi. Skupaj s klubskim tovarišem Rajkom Starcem sta postala prva republiška prvaka z rezultatom 717 kegljev. V 100 lučajih sta porušila — Potušek 410 in Starc 407 kegljev.

AVGUST POTUSEK

Zaradi tehničnih ovir objavljenih slikovnih križanke v preddopustni številki nismo mogli objaviti. Obljuba pa le dela dolg, zato križanko objavljamo danes.

Ker pa je naš »glavni dopust« že mimo, smo morali tudi opise v križanki temu primerno spremeniti.

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bo žreb razdelil nagrade:

- 1. nagrada 50.00 novih dinarjev
- 2. nagrada 40.00 novih dinarjev
- 3. nagrada 30.00 novih dinarjev
- 4. in 5. nagrada po 20.00 novih dinarjev

Rešitve pošljite v uredništvo ali pa oddajte dežurnim vratarjem najkasneje do 27. avgusta. Rešitve lahko oddajo člani našega kolektiva ter njihovi najožji svojci.

Pri reševanju vam želimo veliko zabave.

		majhna državica na meji med Francijo in Španijo kemični simbol za nikelj		poudarek delavca na dan		vpiši p, z, a, o		krat. ZAR (srb.)		uradna kratica NZJ tura		sedel. v obrl. ponoč. org. DS	
kodav		dana- na enota radius		negovo- reč est, spica		medmet postre- šček		pred. Obs Kr. prislov		latin. 500 50			
veznik Dedič		de- zernice navdu- senje		mesto v Kan- di 1. črka		Gorov. v Indiji		naš šofer odmika- nje		mož mister		dušik polt. ošten.	
red- telj smuk (tuj.)		drvenik nestrok nogom. klub kladivar		Robič		diskv opomin slov smučor.		vrsta jedi mama (ljubk.)		del imena mesta v Pakist.		števnik mesto v Avstral	
gradbeni mater. izpadi.		slovan Amper 14. črka		indust. pedj		morilec 12 Celja 100 m		brent. instrum ent		ovoj foto. kemika			
del kuh. opreme. agreg. stanje vode		uradna krat. Z D A		stara ut mora		del noža starej.		Francka (ljubk.) i. ime		ljudska tehnika ne- oblečen		cigoj	
konj sila		Slove- nji		glasb nota znamka hladil.		glasb nota znamka hladil.		maj (tuj.)		reka v Peruju		ig- ranje	
grška črka mali- liter		Verdi- j. ope- ra		1. črka		sodel. v obr. II		ig- ranje		zga- na pi- jača		osebni zai- mek	